

FÖRSVARsutskottets utlåtande **4/2012 rd**

Statsrådets redogörelse om ramar för statsfinanserna 2013—2016

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 12 april 2012 statsrådets redogörelse om ramar för statsfinanserna 2013—2016 (SRR 1/2012 rd) till finansutskottet för beredning och bestämde samtidigt att de övriga fackutskotten kan lämna utlåtande till finansutskottet om de så önskar.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- ekonomidirektör Timo Norbäck, försvarsministeriet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Försvarsreformen kommer att genomföras 2012—2015 i linje med regeringsprogrammet. Försvarsutskottet konstaterade i sitt utlåtande om försvarsreformen (FsUU 3/2012 rd) att en av de största frågorna när det gäller att utveckla det militära försvaret är vilken nivå finansieringen kommer att ligga på från 2015 framåt. Det är av största vikt att se till att vi har en trovärdig försvarskapacitet och ett fungerande försvar efter 2015. Det måste möjliggöras för försvarsmakten att fullgöra sina lagfästa uppgifter och upprätthålla en trovärdig nationell försvarskapacitet också in på 2020-talet. Försvarsutskottet konstaterar att ytterligare sparåtgärder äventyrar det territoriella försvarets trovärdighet och menar att ramarna för försvarsministeriets förvaltningsområde efter 2015 nödvändigt måste möjliggöra en återgång till den nivå som krävs för en adekvat och kvalitativ verksamhet. Samtidigt måste det ses till att försvarsmakten har kapaci-

tet att ge handräckning inom hela rikets territorium.

Enligt utredning till försvarsutskottet kommer anslagen för försvarsministeriets förvaltningsområde under ramperioden 2013—2016 att minska med något över tio procent jämfört med nivån 2012. Försvarsutgifterna minskar betydligt i proportion till bnp, till ca 1,18 procent av bnp när ramperioden går mot sitt slut. Minskningen är större än inom andra förvaltningsområden i snitt. Utom att försvarsförvaltningen måste få ner utgifterna i överensstämmelse med rambeslutet måste den också räkna med ett internt kostnadstryck. Enligt beslutet ska i runt tal 236 miljoner euro av anslaget för upphandling av försvarsmateriel flyttas över till försvarsmaktens omkostnader under ramperioden för att garantera en adekvat standard på verksamheten, finansiera genomförandet av försvarsreformen och möta utgifts- och kostnadstrycket.

Försvarsmakten måste anpassa verksamheten under ramperioden till mindre resurser för reservutbildning, övningar och flyg- och materiefunktioner. Verksamheten 2013 ska anpassas till nivån 2012. Det betyder minst 2 000 deltagare i repetitionsövningar (27 061 år 2011), minst 23 fältdygn för beväringar (30 år 2011), 8 000 flygtimmar för Hornet-jaktplan (8 904 år 2011) och 1 100 örlogsfartygsdygn (1 164 år 2011). Utskottet konstaterade i sitt utlåtande om försvarsreformen (FsUU 3/2012 rd) att neddragningarna kommer att få långverkande effekter och enligt sakkunniga att betyda risktagning inom försvaret. Den nerbantade materielupphandlingen påverkar också försvarsförmågan negativt på sikt. Det blir till exempel nödvändigt att förlänga programmet för utrustning av arméns territoriella trupper till 2020-talet.

Utskottet fäster stor vikt vid att eventuella besparingar genom försvarsreformen koncentreras på att återbörda försvarsmaktens verksamhet till dess tidigare nivå och på att upprätthålla den materiella beredskapen. Det är rätt och riktigt att inte sänka standarden på värnpliktigutbildningen under ramperioden, men det förtjänar också att påpekas att en adekvat utbildning och utrustning är A och O för krigstida truppers kapacitet. Ett trovärdigt territoriellt försvar kräver i finländska förhållanden en större reserv än i många andra europeiska stater. För försvarskapaciteten är det vitalt med fler fältdygn för beväringar och repetitionsövningar för reserven efter 2015. Målet för repetitionsövningarna för reservister bör enligt utskottets mening vara att antalet inkallade till repövningar anpassas till antalet krigstida trupp.

Utskottet noterar att 320,7 miljoner euro i reservationsanslag för upphandling av försvarsmateriel fördes över till 2012. De överförda anslagen beror huvudsakligen på att utbetalningen av budgetårets anslag inte gått enligt planerna utan att den flyttas fram med ett år. De överförda anslagen är till största delen bundna genom avtal

och beställningar och kan därmed inte användas till exempel för att täcka in behov av ytterligare finansiering. Försvarsförvaltningen har redan en längre tid arbetat för att få bättre kontroll över överförda poster till exempel genom de åtgärder som rekommenderats av de så kallade Matsi-arbetsgrupperna som planerat hur upphandlingen av försvarsmateriel ska göras effektivare. Det är viktigt att åtgärderna fortsatt utvecklas för att minska de överförda posterna.

Försvarsmaktens tredje lagfästa uppgift är att delta i internationell militär krishantering. Under momenten för militär krishantering (FSM och UM) föreslås ca 128 miljoner euro 2013, 114 miljoner euro 2014, 87 miljoner euro 2015 och 74 miljoner euro 2016. Det är fråga om ett betydande ingrepp i anslagen, för i den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen 2009 konstaterades det att anslagen för militär krishantering successivt behövde höjas till 150 miljoner euro om man ville behålla dåvarande verkansnivå (i slutet av 2008 deltog 695 soldater i operationer, 2012 omkring 250).

Till följd av rambeslutet sjunker Finlands deltagande i internationell militär krishantering till en lägre nivå än någonsin. För försvarsutskottet är det helt klart att vi på grund av rambeslutet måste granska nya åtaganden i krishanteringsoperationer mycket kritiskt under ramperioden, till exempel huruvida vi ska ta över ledningsansvaret för operation Unifil från Irland eller delta i en eventuell ny krishanteringsoperation i Afghanistan efter 2014. Utskottet framhåller att deltagande i krishantering inte kan finansieras med pengar från den ordinarie försvarsbudgeten utan att eventuella finansiella behov utöver ramarna måste täckas in genom en tilläggsbudget.

Ställningstagande

Försvarsutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 2 maj 2012

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jussi Niinistö /saf
medl. Thomas Blomqvist /sv
Pekka Haavisto /gröna
Timo Heinonen /saml
Mika Kari /sd
Esko Kurvinen /saml
Tuula Peltonen /sd
Eero Reijonen /cent

Mikko Savola /cent
Ismo Soukola /saf
Eero Suutari /saml
Pauliina Viitamies /sd (delvis)
Sofia Vikman /saml
Tuula Väättäinen /sd
Jyrki Yrttiaho /vg.

Sekreterare var

utskottsråd O-P Jalonen.